YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

25 päivänä lokakuuta 2007 *

Asiassa C-334/04,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 30.7.2004,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään M. Patakia ja M. van Beek, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Helleenien tasavalta, asiamiehenään E. Skandalou, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: kreikka.

jota tukevat

Espanjan kuningaskunta, asiamiehenään N. Díaz Abad, prosessiosoite Luxemburgissa,

Ranskan tasavalta, asiamiehinään G. de Bergues ja C. Jurgensen-Mercier, prosessiosoite Luxemburgissa,

Portugalin tasavalta, asiamiehinään L. Fernandes ja M. Lois, prosessiosoite Luxemburgissa, ja

Suomen tasavalta, asiamiehenään T. Pynnä, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijoina,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit L. Bay Larsen, R. Silva de Lapuerta, P. Kūris (esittelevä tuomari) ja J. Klučka,

julkisasiamies: J. Kokott,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 22.6.2006 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 14.9.2006 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio vaatii kanteellaan yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että koska Kreikka on

– osoittanut erityissuojelualueiksi lukumäärältään ja kokonaispinta-alaltaan selvästi vähemmän alueita kuin siellä on alueita, jotka täyttävät luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2.4.1979 annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY (EYVL L 103, s. 1; jäljempänä direktiivi 79/409), sellaisena kuin se on muutettuna erityisesti 29.7.1997 annetulla komission direktiivillä 97/49/EY (EYVL L 223, s. 9), 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut erityissuojelualueeksi osoittamisen edellytykset

– osoittanut erityissuojelualueita, joiden pinta-ala on selvästi pienempi kuin vuonna 2000 julkaistussa Inventory of Important Bird Areas in the European Communityssä (Euroopan yhteisön tärkeitä lintualueita koskeva selvitys, jäljempänä vuoden 2000 IBA-selvitys) mainittujen alueiden, jotka täyttävät erityissuojelualueeksi osoittamisen edellytykset, pinta-ala

– jättänyt osoittamatta erityissuojelualueita useille direktiivin 79/409 liitteessä I mainituille lintulajeille tai on osoittanut erityissuojelualueiksi alueita, joilla kyseiset lajit eivät ole riittävästi edustettuina, ja

– jättänyt osoittamatta erityissuojelualueita useille muuttaville lajeille tai on osoittanut erityissuojelualueiksi alueita, joilla kyseiset lajit eivät ole riittävästi edustettuina,

se ei ole noudattanut direktiivin 79/409 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Direktiivin 79/409 yhdeksännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

"Elinympäristöjen riittävän moninaisuuden ja laajuuden säilyttäminen, ylläpitäminen tai ennalleen saattaminen on olennaisen tärkeää kaikkien lintulajien suojelussa; tiettyjen lintujen elinympäristöä on suojeltava erityistoimenpitein lintujen eloonjäämisen ja lisääntymisen varmistamiseksi niiden levinneisyysalueilla; tällaisilla toimenpiteillä on otettava huomioon myös muuttavat lajit ja toimenpiteet on yhteensovitettava yhtenäisen kokonaisuuden luomiseksi."

3 Direktiivin 79/409 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tämä direktiivi koskee kaikkien luonnonvaraisina elävien lintulajien suojelua jäsenvaltioiden Eurooppaan kuuluvalla alueella, jossa perustamissopimusta sovelletaan. Sen tavoitteena on näiden lajien suojelu, hoitaminen ja sääntely, ja se antaa säännökset niiden hyödyntämisestä."

4 Kyseisen direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien kantojen ylläpitämiseksi sellaisella tasolla, joka vastaa erityisesti ekologisia, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia ottaen huomioon taloudelliset ja virkistykseen liittyvät vaatimukset taikka näiden kantojen mukauttamiseksi tähän tasoon."

5 Kyseisen direktiivin 4 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Tämän direktiivin liitteessä I mainittujen lajien elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin, jotta varmistetaan lajien eloonjääminen ja lisääntyminen niiden levinneisyysalueella.

Tässä yhteydessä kiinnitetään huomiota:

a) lajeihin, jotka ovat vaarassa kuolla sukupuuttoon;

b) lajeihin, jotka ovat herkkiä tietyille muutoksille niiden elinympäristössä;

c) lajeihin, joita pidetään harvinaisina niiden pienen kannan tai alueellisesti suppean levinneisyyden takia;

d) muihin lajeihin, jotka vaativat erityistä huomiota niiden erityislaatuisen elinympäristön vuoksi.

Arvioissa otetaan huomioon lintukantojen kehityssuunnat ja muutokset.

Jäsenvaltioiden on osoitettava erityisiksi suojelualueiksi näiden lajien suojelemiseen lukumäärältään ja kooltaan sopivimmat alueet sillä maantieteellisellä vesi- ja maa-alueella, johon tätä direktiiviä sovelletaan.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava vastaavat toimenpiteet sellaisten säännöllisesti esiintyvien muuttavien lajien osalta, joita ei luetella liitteessä I, ottaen huomioon niiden suojelun tarve sillä maantieteellisellä vesi- ja maa-alueella, johon tätä direktiiviä sovelletaan, kun kyseessä ovat niiden muuttoreittien varrella sijaitsevat pesimä-, sulkasato- ja talvehtimisalueet ja levähdyspaikat. Tämän vuoksi jäsenvaltioiden on kiinnitettävä erityistä huomiota kosteikkojen ja erityisesti kansainvälisesti merkittävien kosteikkojen suojeluun.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kaikki asiaan vaikuttavat tiedot, jotta komissio voi tehdä asianmukaisia aloitteita sellaiseksi yhteensovittamiseksi, joka on tarpeen sen varmistamiseksi, että toisaalta 1 kohdassa ja toisaalta 2 kohdassa tarkoitetut alueet muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, joka vastaa kyseisten lajien suojelutarpeita sillä maantieteellisellä vesi- ja maa-alueella, johon tätä direktiiviä sovelletaan."

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

6 Komissio väittää, että Kreikka ei osoittanut erityissuojelualueiksi kaikkia vuoden 2000 IBA-selvityksessä lintujen suojelemiseksi tärkeiksi alueiksi yksilöityjä alueita. Komission mukaan kyseisessä selvityksessä yksilöidään siinä määriteltyjen ja kuvattujen perusteiden perusteella 186 lintujen suojelemisen kannalta tärkeää aluetta, joiden yhteispinta-ala on 3 320 027 hehtaaria, mikä vastaa 25,2:ta prosenttia kyseisen jäsenvaltion pinta-alasta, ja jotka on osoitettava direktiivissä 79/409 tarkoitetuiksi erityissuojelualueiksi.

7 Kreikan viranomaiset toimittivat 11.10.2001 komissiolle luettelon, joka sisälsi ehdotukset, jotka koskevat uusien erityissuojelualueiden perustamista, olemassa olevien erityissuojelualueiden laajentamista ja niiden erityissuojelualueiden poistamista, jotka uusien erityissuojelualueiden on tarkoitus vastedes kattaa. Koska kyseisiin ehdotuksiin ei ollut liitetty erityisesti pinta-alan osalta maantieteellisiä tietoja eikä teknisiä tietoja, joita direktiivin 79/409 4 artiklan 3 kohdassa edellytetään, jotta alueiden osoittaminen erityissuojelualueiksi voidaan saattaa loppuun, komissio katsoi, että Kreikka ei ole noudattanut kyseisen direktiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, ja se osoitti Kreikalle 21.12.2001 virallisen huomautuksen.

8 Kreikan hallitus vastasi viralliseen huomautukseen 25.3.2002 päivätyllä kirjeellä, jossa se totesi, että vuoden 2000 IBA-selvityksen laatimisessa sovelletut perusteet ja menetelmät ovat osittain virheellisiä, sekä kertoi komissiolle vaikeuksista, joita se oli kohdannut tiettyjen selvityksessä yksilöityjen alueiden osoittamisessa erityissuojelualueiksi. Myöhemmin Kreikan viranomaiset sitoutuivat lähettämään komissiolle luettelon noin 40 uudesta alueesta, jotka niiden on tarkoitus osoittaa erityissuojelualueiksi.

9 Kreikan viranomaiset täydensivät 11.10.2001 toimitetussa luettelossa mainittujen alueiden erityissuojelualueiksi osoittamista toimittamalla 30.9.2002 päivätyllä kirjeellä karttatietoja ja teknisiä tietoja. Komissio totesi näiden tietojen perusteella, että Helleenien tasavalta oli osoittanut 110 erityissuojelualuetta, joiden yhteispinta-ala oli 811 236 hehtaaria. Koska komissio ei ollut saanut lisätietoja muiden erityissuojelualueiden osoittamisen osalta, se osoitti kyseiselle jäsenvaltiolle 19.12.2002 perustellun lausunnon, jossa se kehotti tätä toteuttamaan lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden määräajassa.

10 Kreikan viranomaiset vastasivat perusteltuun lausuntoon ensiksi 20.2.2003 päivätyllä kirjeellä, jolla ne toimittivat teknisiä tietoja ja karttatietoja, jotka koskivat 51:tä aluetta, joista kymmenen alueen rajoihin ehdotettiin muutoksia.

11 Koska komissio tutkittuaan tämän vastauksen sekä Helleenien tasavallan viranomaisten sille 5.5.2003 ja 2.12.2003 osoittamat lisäselvitykset katsoi, että tilanne ei edelleenkään ollut tyydyttävä, se nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

12 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 10.12.2004 antamalla määräyksellä Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta, Portugalin tasavalta ja Suomen tasavalta hyväksyttiin väliintulijoiksi tukemaan Kreikan vaatimuksia.

Kanne

Ensimmäinen ja toinen kanneperuste, joiden mukaan Kreikka on osoittanut erityissuojelualueiksi lukumäärältään ja kokonaispinta-alaltaan selvästi vähemmän alueita kuin siellä on alueita, jotka täyttävät direktiivissä 79/409 tarkoitetut erityissuojelualueeksi osoittamisen edellytykset, ja osoittanut selvästi vuoden 2000 IBA-selvityksessä yksilöityjen alueiden pinta-alaa pienemmän pinta-alan erityissuojelualueeksi

13 Aluksi on syytä arvioida ensimmäistä ja toista komission esittämistä kanneperusteista vuoden 2000 IBA-selvityksessä yksilöityjen alueiden erityissuojelualueiksi osoittamisen laiminlyömiseen ja osoitettujen alueiden riittämättömyyteen perustuvana yhtenä kanneperusteena.

Asianosaisten lausumat

14 Komissio väittää, että Kreikka ei ole ryhtynyt toimiin 45:n lintujen suojelemiseksi tärkeän alueen osoittamiseksi erityissuojelualueeksi ja on osoittanut erityissuojelualueiksi ainoastaan osan 141 alueesta, jotka täyttävät direktiivin 79/409 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut erityissuojelualueeksi osoittamisen edellytykset. Kyseiset alueet muodostavat 151 erityissuojelualuetta, joita ei koske mikään oikeudellisesti sitova toimi, koska mitään ympäristön ja aluesuunnittelun sekä yleisten töiden ministereiden antamaa asetusta ei ole ilmoitettu komissiolle. Lisäksi osoitetut alueet kattavat ainoastaan 1 360 069 hehtaarin kokoisen alueen, mikä vastaa vain 40:tä prosenttia vuoden 2000 IBA-selvityksessä yksilöityjen 186:n lintujen suojelemiseksi tärkeän alueen yhteispinta-alasta.

15 Komissio korostaa lopuksi, että todettu vuoden 2000 IBA-selvityksessä lintujen suojelemiseksi tärkeiksi alueiksi yksilöityjen alueiden ainoastaan osittainen osoittaminen erityissuojelualueiksi koskee etenkin direktiivin 79/409 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja kosteikkoja ja erityisesti Ramsarissa 2.2.1971 tehdyssä vesilintujen elinympäristönä kansainvälisesti merkittäviä vesiperäisiä maita koskevassa yleissopimuksessa (jäljempänä Ramsarin yleissopimus) tarkoitettuja kansainvälisesti merkittäviä kosteikkoja.

16 Kreikan hallitus myöntää, että 45:tä aluetta vuoden 2000 IBA-selvityksessä yksilöidyistä lintujen suojelemiseksi tärkeistä alueista ei ole osoitettu erityissuojelualueiksi ja että kyseiset alueet arvioidaan uudelleen 11.2.2004 päivätyn "kaikkiaan 69:ää lintujen suojelemiseksi tärkeää aluetta koskeva uudelleenarviointiohjelma erityissuojelualueiden osoittamiseksi linnuille; suojeluohjelmien laatiminen ensisijaisille lajeille" -nimisen ohjelman yhteydessä (jäljempänä uudelleenarviointiohjelma).

17 Kyseinen hallitus korostaa lisäksi, että 151 erityissuojelualueen osoittaminen perustui kaikkein uusimpiin lintutieteellisiin tietoihin, jotka toimivaltaiset kansalliset viranomaiset ja erityinen ministeriöiden välinen komitea ovat määritelleet yhdessä Elliniki Ornithologiki Etaireian (Kreikan lintutieteellinen järjestö, jäljempänä EOE) kanssa.

18 Kosteikkojen osalta Kreikan hallitus katsoo, että kaikki lintujen suojelemiseksi tärkeät alueet on osoitettu erityissuojelualueiksi. Kyseinen hallitus täsmentää erityisesti kansainvälisesti merkittävien kosteikkojen osalta, että Nestoun ja Vistonidan suistoalueita lukuun ottamatta yli 85 prosenttia sanottujen alueiden pinta-alasta on osoitettu erityissuojelualueiksi. Erityissuojelualueet kattavat samaten Ramsarin yleissopimuksessa määriteltyihin merialueisiin kuuluvat kosteikkoalueet. Erityissuojelualueiden pinta-alat poikkeavat sanotussa yleissopimuksessa määritellyistä pinta-aloista, koska tietyillä näistä alueista ei ole sellaista lintutieteellistä merkitystä, jonka perusteella ne voitaisiin osoittaa erityissuojelualueiksi.

19 Kreikan hallitus toteaa lopuksi, että vaikka erityissuojelualueiksi on osoitettu lukumäärältään ja pinta-alaltaan vähemmän alueita kuin vuoden 2000 IBA-selvityksessä on yksilöity lintujen suojelemisen kannalta tärkeitä alueita, tämä osoittaminen ei kuitenkaan ole selvästi vähäisempää kuin kyseisessä selvityksessä, sillä kyseisen hallituksen osoittamiin 151 erityissuojelualueeseen kuului 141 sanotussa selvityksessä yksilöidystä 186:sta lintujen suojelemiseksi tärkeästä alueesta eli yli puolet asianomaisista alueista.

20 Espanjan hallituksen mukaan vuoden 2000 IBA-selvitys on puutteellinen, koska yksikään ympäristönsuojelun alalla toimivaltainen viranomainen ei ole valvonut kyseisen selvityksen laatimista sen sisältämien tietojen tarkkuuden ja paikkansapitävyyden takaamiseksi, eikä sanotulle selvitykselle näin ollen voida antaa samaa painoarvoa kuin vuonna 1989 julkaistulle, Inventory of Important Bird Areas in the European Communitylle (Euroopan yhteisön tärkeitä lintualueita koskeva selvitys, jäljempänä vuoden 1989 IBA-selvitys).

21 Ranskan hallitus väittää, että vuoden 2000 IBA-selvitys sisältää hyödyllistä lähdeaineistoa mutta se ei ole riittävä kyseisessä selvityksessä mainittujen alueiden osoittamiseksi direktiivissä 79/409 tarkoitetuiksi erityissuojelualueiksi ja että kyseisessä direktiivissä ei määritellä kokonaispinta-alaa tai prosenttiosuutta koskevia perusteita erityissuojelualueiden yksilöimiseksi.

22 Portugalin hallitus esittää, että jäsenvaltioille olisi annettava kohtuullinen määräaika tarvittavien selvitysten suorittamiseksi. Vuoden 2000 IBA-selvityksen kaltaiset selvitykset ovat tunnustettua ja kiistatonta lähdetietoa, jota ei voida käyttää määrällisinä matriiseina direktiivin 79/409 mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanon valvonnassa.

23 Suomen hallitus katsoo, että vuoden 2000 IBA-selvitykseen tukeutuminen tekee todistustaakasta kohtuuttoman, koska jäsenvaltiot joutuvat esittämään tieteellisiä tietoja sen osoittamiseksi, ettei tietty alue täytä edellytyksiä erityissuojelualueeksi osoittamiselle, vaikka kyseinen alue olisikin sanotussa selvityksessä todettu erityissuojelualueeksi.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

24 On muistutettava, että direktiivin 79/409 4 artiklassa säädetään sekä kyseisen direktiivin liitteessä I mainittuihin lajeihin että liitteessä mainitsemattomiin muuttaviin lajeihin erityisesti kohdennetusta tiukemmasta suojelujärjestelmästä, jota voidaan perustella sillä, että liitteessä mainitut lajit ovat kaikkein uhanalaisimpia ja että muuttavat lajit ovat yhteisön yhteistä perintöä (ks. asia C-191/05, komissio v. Portugali, tuomio 13.7.2006, Kok. 2006, s. I-6853, 9 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tuon direktiivin yhdeksännestä perustelukappaleesta ilmenee lisäksi, että elinympäristöjen riittävän moninaisuuden ja laajuuden säilyttäminen, ylläpitäminen tai ennalleen saattaminen on olennaisen tärkeää kaikkien lintulajien suojelussa. Jäsenvaltioilla on siis velvollisuus toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet kyseisten lajien suojelemiseksi (asia C-235/04, komissio v. Espanja, tuomio 28.6.2007, Kok. 2007, s. I-5415, 23 kohta).

25 Tieteellisten tietojen ajantasaistaminen on tämän vuoksi tarpeen kaikkein uhanalaisimpien lajien ja yhteisön yhteistä perintöä olevien lajien tilanteen määrittämiseksi, jotta sopivimmat alueet tulisivat osoitetuiksi erityissuojelualueiksi. On siis tärkeää käyttää perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä saatavilla olevia viimeisimpiä ajan tasalla olevia tieteellisiä tietoja (em. asia komissio v. Espanja, tuomion 24 kohta).

26 Tässä suhteessa on muistutettava, että kansallisissa selvityksissä, jollainen myös EOE:n laatima vuoden 2000 IBA-selvitys on, on tarkistettu vuoden 1989 yleiseurooppalaista IBA-selvitystä esittämällä täsmällisempiä ja ajantasaistettuja tieteellisiä tietoja.

27 Yhteisöjen tuomioistuin on vuoden 1989 IBA-selvityksen osalta katsonut, että kun otetaan huomioon kyseisen selvityksen tieteellisyys sekä se, ettei jäsenvaltio ollut esittänyt minkäänlaista tieteellistä näyttöä, jolla olisi pyritty nimenomaan osoittamaan, että direktiivin 79/409 4 artiklan 1 ja 2 kohdasta johtuvat velvoitteet voitiin täyttää osoittamalla erityissuojelualueiksi muita kuin kyseisestä selvityksestä ilmeneviä alueita siten, että osoitettujen alueiden kokonaispinta-ala oli viimeksi mainittuja alueita pienempi, se saattoi käyttää kyseistä selvitystä, vaikka se ei olekaan oikeudellisesti sitova, lähdeaineistona arvioidakseen sitä, oliko jäsenvaltio osoittanut lukumäärältään ja kooltaan riittävät alueet erityissuojelualueiksi direktiivin 79/409 edellä mainituissa säännöksissä tarkoitetun mukaisesti (ks. vastaavasti asia C-3/96, komissio v. Alankomaat, tuomio 19.5.1998, Kok. 1998, s. I-3031, 68–70 kohta; asia C-378/01, komissio v. Italia, tuomio 20.3.2003, Kok. 2003, s. I-2857, 18 kohta ja em. asia komissio v. Espanja, tuomion 26 kohta).

28 On syytä todeta, että vuoden 2000 IBA-selvityksessä annetaan ajantasaistettu selvitys Kreikassa sijaitsevista lintujen suojelemiseksi tärkeistä alueista ja että se on päinvastaisten tieteellisten todisteiden puuttuessa lähdeaineistoa, jonka nojalla voidaan arvioida, onko tämä jäsenvaltio osoittanut lukumäärältään ja kooltaan riittävät alueet erityissuojelualueiksi suojellakseen direktiivin 79/409 liitteessä I luetellut kaikki lintulajit ja sellaiset muuttavat lajit, joita ei luetella kyseisessä liitteessä.

29 Tässä suhteessa on korostettava, että kuten Kreikan hallitus itse toteaa, erityisesti EOE on määrittänyt vuoden 2000 IBA-selvitykseen sisältyvät tiedot Kreikan osalta. Lisäksi 151 erityissuojelukohdetta on valittu yhteistyössä kyseisen järjestön kanssa, joka on tarjonnut tässä tieteellistä ja teknistä apua.

30 Nyt esillä olevassa asiassa on kiistatonta, että koska Helleenien tasavalta toteutti uudelleenarviointiohjelmaa, jonka tulokset eivät olleet saatavilla perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä, ja koska se ei sanotussa määräajassa ilmoittanut komissiolle tietoja kyseisessä ohjelmassa käytetyistä menetelmistä eikä muita tieteellisiä tietoja, se ei esittänyt tietoja, joilla voitaisiin asettaa kyseenalaisiksi vuoden 2000 IBA-selvityksessä esitetyt tulokset.

31 Edeltävää toteamusta ei voida kyseenalaistaa väitteellä, jonka mukaan jäsenvaltioille olisi annettava kohtuullinen määräaika pitkän aikavälin tarkkailuun ja karttatietoihin perustuvien selvitysten toteuttamiseen lintujen suojelemiseksi tärkeiden alueiden määrittelemiseksi.

32 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 48 ja 49 kohdassa todennut, vaikka erityissuojelualueiden osoittamisesta ovat vastuussa yksinomaan jäsenvaltiot, joiden on tässä suhteessa tukeuduttava parhaisiin mahdollisiin käytettävissä oleviin tieteellisesti tutkittuihin tosiseikkoihin, tästä ei kuitenkaan seuraa, että osoittamisvelvollisuus raukeaa, kunnes toimivaltaiset viranomaiset ovat tarkastaneet ja varmentaneet uudet tieteelliset tiedot. Osoittamisvelvollisuus on olemassa jo direktiivin 79/409 täytäntöönpanoa koskevan määräajan umpeutumisesta lähtien, Helleenien tasavallan tapauksessa 6.4.1981 alkaen.

33 Kaikki edellä esitetty huomioon ottaen on syytä todeta, että koska asiassa ei ole esitetty sellaisia tieteellisiä tutkimuksia, joilla vuoden 2000 IBA-selvityksen tulokset

voitaisiin asettaa kyseenalaisiksi, tuo selvitys on kaikkein ajantasaistetuin ja täsmällisin lähdeaineisto yksilöitäessä niitä alueita, jotka lukumäärältään ja kooltaan parhaiten sopivat lintujen suojelemiseen.

34 Siitä, että erityissuojelualueiksi on osoitettu selvästi riittämätön määrä niistä alueista, jotka täyttävät direktiivin 79/409 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut edellytykset erityissuojelualueeksi osoittamiselle, on muistutettava, että jäsenvaltioiden on osoitettava erityissuojelualueiksi kaikki ne kohteet, jotka lintutieteellisiä arviointiperusteita soveltaen vaikuttavat sopivimmilta kyseisten lajien suojeluun (ks. em. asia komissio v. Alankomaat, tuomion 62 kohta).

35 Nyt esillä olevassa asiassa on kiistatonta, että 141:llä Kreikan osoittamista kaikkiaan 151 erityissuojelualueesta voidaan suojella ainoastaan 40 prosenttia vuoden 2000 IBA-selvityksessä yksilöidyn 186:n lintujen suojelemiseksi tärkeän alueen yhteispinta-alasta. Tästä seuraa, että 45:tä lintujen suojelemiseksi tärkeää aluetta, jotka vastaavat yhteensä 60:tä prosenttia edellä mainitusta kokonaispinta-alasta, ei ole osoitettu erityissuojelualueiksi.

36 On todettava, että sellaisten tieteellisten tietojen puuttuessa, joilla voitaisiin asettaa kyseenalaisiksi vuoden 2000 IBA-selvityksen tulokset, Kreikan erityissuojelualueiksi osoittamia alueita on lukumäärältään ja kokonaispinta-alaltaan selvästi vähemmän kuin kyseisten lajien suojeluun sopivimmiksi katsottuja alueita. Kanne on siis hyväksyttävä tältä osin.

37 Mitä tulee lintujen suojelemiseksi tärkeiden alueiden ja erityisesti kosteikkojen pelkästään osittaiseen osoittamiseen erityissuojelualueiksi, on syytä muistuttaa, että

direktiivin 79/409 4 artiklan 2 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on kiinnitettävä erityistä huomiota kosteikkojen ja erityisesti kansainvälisesti merkittävien kosteikkojen suojeluun (ks. em. asia komissio v. Espanja, tuomion 81 kohta).

38 Tältä osin vuoden 2000 IBA-selvityksestä ilmenee, että 32 kosteikkoalueella asuu yli yksi prosentti vesilintujen luonnonmaantieteellisistä kannoista ja muilla 49 alueella puolestaan yli yksi prosentti yhdestä tai useammasta vesilintujen muuttavasta kannasta.

39 On siis tutkittava, onko Kreikka osoittanut, kuten komissio väittää, erityissuojelualueiksi kansainvälisesti merkittäviä erityisesti Ramsarin yleissopimuksessa mainittuja kosteikkoja määrän, joka vastaa ainoastaan osittain vuoden 2000 IBA-selvityksessä yksilöityjen lintujen suojelemiseksi tärkeiden alueiden pinta-alaa, ja onko komission väittämän mukaisesti tietyt niistä vuoden 2000 IBA-selvityksessä yksilöidyistä lintujen suojelemiseksi tärkeistä alueista, jotka täyttävät sanotussa yleissopimuksessa luetellut edellytykset, osoitettava direktiivin 79/409 4 artiklan 2 kohdan nojalla erityissuojelualueiksi ja onko ne yhä jätetty erityissuojelualueiden ulkopuolelle.

40 Esimerkkinä sellaisista kansainvälisesti merkittävistä kosteikoista, joita ei ole osoitettu erityissuojelualueiksi tai joiden pinta-alasta alle 50 prosenttia on osoitettu erityissuojelualueiksi, komissio mainitsee alueet nro 45 (Lake Vegoritis and Lake Petron), 91 (Lakes Trichonida and Lysimachia), 99 (Kotychi Lagoon), 166 (Mount Dikios, Cape Louros, Lake Psalidi, and Alyki) ja 180 (Lake Kourna, Almyrou Delta and Georgioupolis Beach), joiden osalta Kreikan hallitus korostaa syitä vuoden 2000 IBA-selvityksessä yksilöityjen lintujen suojelemiseksi tärkeiden alueiden ja tämän erityissuojelualueiksi osoittamien alueiden välisiin eroihin.

41 On huomattava, että alueen nro 45 osalta Kreikan hallitus väittää, että ainoastaan Petron-järvi (Lake Petron) on osoitettava erityissuojelualueeksi, koska ainoastaan siellä esiintyy pikkumerimetso (*Phalacrocorax pygmæus*). Sama koskee aluetta nro 91, josta ainoastaan Lysimachia-järvellä (Lake Lysimachia) on merkitystä ruskosotkan (*Aythya nyroca*) kannalta.

42 On muistutettava, että jäsenvaltioiden harkintavalta erityissuojelualueiksi sopivimpien kohteiden valinnassa koskee lintutieteellisten arviointiperusteiden soveltamista kysymyksessä olevien lajien suojelemiseen sopivimpien kohteiden yksilöimiseksi (ks. vastaavasti asia komissio v. Alankomaat, tuomion 61 kohta).

43 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 54 kohdassa, molemmat edellä mainitut alueet valittiin Ramsarin yleissopimuksessa määriteltyjen arviointiperusteiden perusteella nimenomaan sen vuoksi, että ne ovat merkittäviä pikkumerimetson ja ruskosotkan kannalta. Koska komissio ei kiistä erityissuojelualueiden ulkopuolelle jätettyjen alueiden merkityksettömyyttä näiden kahden lajin kannalta, Kreikan hallituksen tältä osin esittämä väite on hyväksyttävä.

44 Mitä tulee alueeseen nro 166, vuoden 2000 IBA-selvitykseen kuuluvasta sitä koskevasta kuvauksesta ilmenee, että kyseinen alue koostuu vuoristoalueesta, joka on pääosin macchia-kasvillisuutta ja metsää ja johon kuuluu myös kosteikkoja. Alueella on kyseisessä selvityksessä kuvattu olevan tärkeä merkitys petolintujen pesimis- ja läpikulkupaikkana.

45 Päinvastaisten tieteellisten tietojen puuttuessa vuoden 2000 IBA-selvityksessä mainittu alue nro 166 vaikuttaa sopivimmilta kyseisten lajien suojeluun (ks. em. asia komissio v. Alankomaat, tuomion 62 kohta). Näin ollen ainoastaan Psalidi- ja Alyki-järvien (Lake Psalidi and Alyki) osoittaminen kosteikkoina erityissuojelu-

alueiksi ei ole riittävää direktiivin 79/409 4 artiklan 1 ja 2 kohdan velvoitteiden täyttämiseksi. Komission kanne on siis tältä osin hyväksyttävä.

46 Erityisesti alueiden nro 99 ja nro 180 osalta Kreikan hallitus arvioi, ettei niillä ole lintutieteellistä merkitystä. Komissio kiistää tämän väitteen, koska sille ei ole toimitettu mitään tieteellistä arviointia tältä osin. Koska Kreikan hallitus ei ole esittänyt tieteellistä vastanäyttöä perustellussa lausunnossa asetetussa määräajassa, komission kanne on hyväksyttävä tältä osin.

47 Mitä tulee muihin komission mainitsemiin alueisiin eli IBA-alueisiin nrot 59 (Pinios Delta), 61 (Reservoirs of former Lake Karla), 89 (Lake Amvrakia), 98 (Kalogria lagoon, Strofilia forest, and Lamia marshes), josta merkittäviä osia ei kuulu erityissuojelualueeseen, sekä alueeseen nro 132 (Lakes Khortaro and Alyki, Moudros gulf, Diapori fen, and Fakos peninsula), josta Moudros-lahti ei kuulu erityissuojelualueeseen, sekä alueeseen nro 138 (Gera Gulf-Dipi and Haramida marshes, Lesvos), joka on osittain erityissuojelualuetta, on todettava, että Kreikka on ilmoittanut aikovansa ryhtyä uudelleenarviointiin näiden alueiden osalta.

48 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että koska ei ole esitetty sellaisia tieteellisiä tietoja, jotka voisivat kyseenalaistaa vuoden 2000 IBA-selvityksen tulokset, Kreikka ei ole noudattanut direktiivin 79/409 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia velvoitteita, koska sen erityissuojelualueiksi osoittamia alueita on lukumäärältään ja kokonaispinta-alaltaan selvästi vähemmän kuin erityissuojelualueeksi osoittamisen edellytykset täyttäviä alueita.

Kolmas ja neljäs kanneperuste, jotka perustuvat erityissuojelualueiden osoittamatta jättämiseen useita direktiivin 79/409 liitteessä I mainittuja lintulajeja ja useita kyseisessä liitteessä mainitsemattomia muuttavia lajeja varten sekä sellaisten alueiden osoittamiseen erityissuojelualueiksi, joilla kyseiset lajit eivät ole riittävästi edustettuina

Asianosaisten lausumat

49 Erityissuojelualueilla ei suojella komission mukaan riittävästi seuraavia direktiivin 79/409 liitteessä I mainittuja lintulajeja: karimetso (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*), partakorppikotka (*Gypætus barbatus*), munkkikorppikotka (*Ægypius monachus*), pikkukiljukotka (*Aquila pomarina*), keisarikotka (*Aquila heliaca*), arohiirihaukka (*Buteo rufinus*), vuorikotka (*Hieraætus fasciatus*), pikkutuulihaukka (*Falco naumanni*), välimerenhaukka (*Falco eleonoræ*), keltapäähaukka (*Falco biarmicus*), punarintanakkeli (*Sitta krueperi*) ja keltapääsirkku (*Emberiza cineracea*).

50 Muuttavien lajien osalta komissio toteaa, että useat vuoden 2000 IBA-selvityksessä yksilöidyistä alueista ovat myös erittäin tärkeitä mainituille direktiivin 79/409 4 artiklan 2 kohdan nojalla suojelluille lajeille. Sanottu koskee erityisesti tiettyjä sorsa- ja rantalintuja sekä muuttovaelluksen tai talvehtimisen vuoksi myös tiettyjä kyseisen direktiivin liitteessä I mainittuja yleisempiä lajeja.

51 Kreikan hallitus katsoo, että direktiivin 79/409 liitteessä I mainittuja linnut ovat riittävästi suojeltuja arohiirihaukkaa, pikkutuulihaukkaa, punarintanakkelia ja

keltapääsirkkua lukuun ottamatta. Keisarikotkan osalta kyseinen hallitus täsmentää, että uudempaa tieteellistä näyttöä on saatavilla, kun kymmentä pilottialuetta koskeva tutkimus valmistuu.

52 Kreikan hallitus toteaa lisäksi, että tietyn lajin erityissuojelualueilla suojellun kannan ja vuoden 2000 IBA-selvityksessä todetun kannan välillä tehtävää vertailua ei voida pitää yksinomaisena ja kiistattomana perusteena arvioitaessa kyseisen lajin suojelun riittävyyttä. Kyseisen hallituksen mukaan sen mukaan, mikä on tietyn lajin levinneisyys alueella, vuoden 2000 IBA-selvityksessä esitetyt arviointiperusteluokan C (Euroopan unionin maihin sovellettava arviointiperusteluokka) mukaiset edellytykset saattavat tietyn kannan osalta jäädä.

53 Komissio toteaa käytetyistä menetelmistä ja perusteista, että Kreikan viranomaiset pitävät vuoden 2000 IBA-selvityksessä esitettyjä perusteita tietyissä tapauksissa virheellisinä mutta soveltavat kuitenkin näitä samoja perusteita toisissa tapauksissa ja menettelevät näin ollen epäjohdonmukaisesti sekä että kyseisten viranomaisten lausumat perustuvat tiettyjen alueiden suureen merkitykseen, kun taas tavoiteltuna tuloksena on lajien suojelu.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

54 Komissio väittää kolmannessa ja neljännessä kanneperusteessaan, että Kreikka on jättänyt osoittamatta erityissuojelualueita useille direktiivin 79/409 liitteessä I mainituille lintulajeille ja useille kyseisessä liitteessä mainitsemattomille muuttaville lajeille tai on osoittanut erityissuojelualueiksi alueita, joilla nämä lajit eivät ole riittävästi edustettuina.

55 Heti aluksi on hylättävä komission väitteet, joiden mukaan Kreikka ei ole noudattanut direktiivin 79/409 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on jättänyt osoittamatta erityissuojelualueita useille direktiivin 79/409 liitteessä I mainituille lintulajeille sekä useille kyseisessä liitteessä mainitsemattomille muuttaville lajeille.

56 Menettelystä nimittäin ilmenee direktiivin 79/409 liitteessä I mainittujen lajien osalta, että punarintanakkeli on lajeista ainoa, jonka merkittävintä pesimisaluetta ei ole osoitettu erityissuojelualueeksi, ja kyseisessä liitteessä mainitsemattomien muuttavien lajien osalta, ettei ole mitään sellaista lajia, jolle ei olisi osoitettu yhtään aluetta. Koska Kreikan hallitus on myöntänyt komission kanteen punarintanakkelia koskevilta osin, komission erityissuojelualueiden osoittamatta jättämistä koskevat väitteet on hyväksyttävä ainoastaan sikäli kuin ne koskevat tätä lajia.

57 Kanneperusteessaan, joka koskee sellaisten alueiden osoittamista erityissuojelualueiksi, joilla useat direktiivin 79/409 liitteessä I mainituista lintulajeista ja useat kyseisessä liitteessä mainitsemattomista muuttavista lajeista eivät ole riittävästi edustettuina, komissio väittää, että mitä tulee erityisesti 12 lintulajin kantoihin, Kreikan osoittamat erityissuojelualueet eivät kata riittävästi niiden vuoden 2000 IBA-selvityksessä yksilöityjen alueiden pinta-alaa, joilla kyseiset lajit esiintyvät.

58 Koska Kreikan hallitus on nimenomaisesti myöntänyt kanneperusteen arohiirihaukkaa, pikkutuulihaukkaa ja keltapääsirkkua koskevilta osin, kanne on hyväksyttävä näiden lajien osalta.

59 Muiden lajien eli karimetson, partakorppikotkan, munkkikorppikotkan, pikkukiljukotkan, keisarikotkan, vuorikotkan, välimerenhaukan ja keltapäähaukan osalta on todettava, että koska Kreikan hallitus viittaa uudelleenarviointiohjelmaan sekä sellaista kymmentä pilottialuetta koskevaan tutkimukseen, joiden kaikkien osalta arviointi on kesken, ja koska se on jättänyt ilmoittamatta munkkikorppikotkaa koskevan EOE:n tutkimuksen, se ei ole esittänyt sellaisia tieteellisiä tutkimuksia, joilla vuoden 2000 IBA-selvityksen tulokset voitaisiin asettaa kyseenalaisiksi ja osoittaa, että erityissuojelualueiksi on osoitettu alueita, joilla nämä lajit eivät ole riittävästi edustettuina. Komission kanne on siis hyväksyttävä tältä osin.

60 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että koska Helleenien tasavalta ei ole osoittanut erityissuojelualuetta punarintanakkelin suojelemiseksi ja koska se on osoittanut erityissuojelualueiksi alueita, joilla karimetso, partakorppikotka, munkkikorppikotka, pikkukiljukotka, keisarikotka, arohiirihaukka, vuorikotka, pikkutuulihaukka, välimerenhaukka, keltapäähaukka ja keltapääsirkku eivät ole riittävästi edustettuina, se on jättänyt noudattamatta direktiivin 79/409 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan.

61 Tästä seuraa, että komission nostamaa kannetta on pidettävä perusteltuna.

62 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella on todettava, että koska Helleenien tasavalta

– on osoittanut erityissuojelualueiksi lukumäärältään ja kokonaispinta-alaltaan selvästi vähemmän alueita kuin siellä on alueita, jotka täyttävät direktiivin 79/409 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut erityissuojelualueeksi osoittamisen edellytykset

– ei ole osoittanut erityissuojelualueita punarintanakkelin suojelemiseksi ja

– on osoittanut erityissuojelualueiksi alueita, joilla karimetso, partakorppikotka, munkkikorppikotka, pikkukiljukotka, keisarikotka, arohiirihaukka, vuorikotka, pikkutuulihaukka, välimerenhaukka, keltapäähaukka ja keltapääsirkku eivät ole riittävästi edustettuina,

se ei ole noudattanut direktiivin 79/409 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan.

Oikeudenkäyntikulut

63 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Helleenien tasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska Helleenien tasavalta on pääosin hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Saman artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta, Portugalin tasavalta ja Suomen tasavalta, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Koska Helleenien tasavalta on

– **osoittanut erityissuojelualueiksi lukumäärältään ja kokonaispinta-alaltaan selvästi vähemmän alueita kuin siellä on alueita, jotka täyttävät luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2.4.1979 annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna erityisesti 29.7.1997 annetulla komission direktiivillä 97/49/EY, 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut erityissuojelualueeksi osoittamisen edellytykset**

– **jättänyt osoittamatta erityissuojelualueita punarintanakkelin (*Sitta krueperi*) suojelemiseksi ja**

– **osoittanut erityissuojelualueiksi alueita, joilla karimetso (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*), partakorppikotka (*Gypœtus barbatus*), munkkikorppikotka (*Ægypius monachus*), pikkukiljukotka (*Aquila pomarina*), keisarikotka (*Aquila heliaca*), arohiirihaukka (*Buteo rufinus*), vuorikotka (*Hieraœtus fasciatus*), pikkutuulihaukka (*Falco naumanni*), välimerenhaukka (*Falco eleonoræ*), keltapäähaukka (*Falco biarmicus*) ja keltapääsirkku (*Emberiza cineracea*) eivät ole riittävästi edustettuina,**

se ei ole noudattanut direktiivin 79/409, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 97/49, 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan.

2) Kanne hylätään muilta osin.

3) Helleenien tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

4) Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta, Portugalin tasavalta ja Suomen tasavalta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Allekirjoitukset